

۱۴۱۴۹۴۱

روش‌های تدریس اثربخش با تأکید بر فناوری‌های نوین

نویسندگان

علی رضا اصلاحي

دانشجوی دکتری مهندسی، دانشیار، معاونت آموزشی (پلی تکنیک تهران)

دیار، فانی

دکتری زبان و ادبیات فارسی، دبیر آموزش و پرورش، مدرس دانشگاه فرهنگیان استان کردستان

سکینه جعفری

کارشناس ارشد آموزش زبان انگلیسی، دبیر رسمی آموزش و پرورش، بخش ماهور میلانی

انتشارات آوا'ی نور

تهران - ۱۳۹۷

بسم الله الرحمن الرحيم

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۳ و ۶۶۹۶۷۱ / شماره: ۶۶۴۸۰۸۸۲

روش‌های تدریس اثربخش با تأکید بر فناوری‌های نوین

نویسندگان: علیرضا اصلاحی - دیار رفاعی - سید سعید
ویراستار علمی: مرتضی بختیاروند (دانشجوی دکتری، پژوهش‌آموزشی دانشگاه
علامه طباطبائی (ره))

ویراستار ادبی: دیار رفاعی

ناشر: انتشارات آوای نور

صفحه‌آرا: منیر السادات حسینی

چاپ: اول ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۴۰۱-۷

قیمت ۱۶۵۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

سرشناسه	اصلاحی، علیرضا، ۱۳۵۴
عنوان و نام پدیدآور	روش های تدریس اثربخش یا تأکید بر فناوری / نویسنده گان علیرضا اصلاحی، دیار رفاهی، سگینه جعفری،
مشخصات نشر	تهران : آوی نور، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۸۴ ص.
شابک	978-600-309-401-7
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
یادداشت	کتابنامه: ۱۷۷-۱۸۱
موضوع	تدریس اثربخش
موضوع	Effective teaching
موضوع	معلمان -- اثر بخشی
موضوع	Teacher effectiveness
شماره افزوده	رفاهی، دیار، ۱۳۵۸ -
شماره افزوده	جعفری، سگینه، ۱۳۵۷ -
رده بندی کنگره	LB۱۰۲۵/۱۳۹۷۳/۹۵۴۹۵۴۹
رده بندی دیویی	۱۰۲/۳۷۱
شماره کتابشناسی ملی	۵۲۳۷۵۳۶

فهرست مطالب

۹		مقدمه
۱۳		فصل اول: کلیات
۱۳		مقدمه
۱۳		تدریس چیست؟
۱۵		تدریس چگونه فعالیتی است؟
۱۷		نسبت تدریس با آموزش و پرورش
۲۰		ویژگی های تدریس
۲۳		انواع روشهای تدریس
۲۵		تدریس به عنوان یک علم
۲۶		تدریس به عنوان یک هنر
۳۱		ویژگی های معلم
۳۳		فصل دوم: روشهای تدریس اثربخش
۳۳		مقدمه
۳۴		اهمیت روشهای فعال و اثربخش تدریس در نظر اندیشمندان
۳۶		روش های نوین تدریس
۴۱		روش پروژه ای
۴۹		الگوی کاوشگری به شیوه حقوقی
۵۳		الگوی دریافت مفهوم
۵۴		الگوی تفکر استقرایی
۵۴		الگوی آموزش کاوشگری
۵۵		الگوی پیش سازمان دهنده
۵۶		مراحل پیش سازمان دهنده
۵۶		الگوی یادسپاری

۵۷	الگوی رشد عقلی.....
۵۸	الگوی کاوشگری علمی.....
۵۸	الگوی تدریس غیرمستقیم.....
۵۹	الگوی بدیعه‌پردازی (افزایش تفکر خلاق).....
۶۰	الگوی آگاهی‌یابی.....
۶۱	الگوی پژوهش گروهی (تفحص گروهی).....
۶۱	الگوی آموزش آزمایشگاهی.....
۶۲	الگوی کاوشگری علوم اجتماعی.....
۶۲	الگوی یادگیری در حد تسلط.....
۶۳	الگوی آموزش برای رشد مفهوم و مهارت.....
۶۴	ادغام روش به بین‌الگوی آموزش.....
۶۵	چهار مدل ارائه شده از الگوی ادغام روش‌ها.....
۶۷	فصل سوم: نظریه‌های یادگیری و کاربردهای آن‌ها در آموزش و پرورش.....
۶۷	مقدمه.....
۶۷	نظریه پیوندگرایی ترندایک.....
۶۹	کاربردهای نظریه ترندایک در آموزش و پرورش.....
۷۲	نظریه شرطی‌سازی کنشگر اسکینر.....
۷۴	کاربرد نظریه اسکینر در آموزش و پرورش.....
۷۶	نظریه یادگیری هال.....
۷۷	کاربردهای نظریه هال در آموزش و پرورش.....
۸۰	کاربردهای نظریه گاتری برای آموزش و پرورش.....
۸۳	کاربردهای نظریه گشتالت در آموزش و پرورش.....
۸۵	کاربرد نظریه پیازه در آموزش و پرورش.....
۸۷	کاربردهای رفتارگرایی هدفمند در آموزش و پرورش.....
۹۱	کاربردهای نظریه بندورا در آموزش و پرورش.....
۹۲	مجموعه‌های سلولی.....

۹۴	زنجیره‌های مرحله‌ای
۹۵	کاربردهای نظریهٔ هب در آموزش و پرورش
۹۷	فصل چهارم: فناوری‌های نوین
۹۷	مقدمه
۹۸	آموزش الکترونیکی
۹۹	تعاریف آموزش الکترونیکی
۱۰۱	هدف آموزش الکترونیکی
۱۰۱	نسخه‌های آموزش از راه دور
۱۰۷	یادگیری الکترونیکی
۱۰۸	انواع یادگیری الکترونیکی
۱۱۲	فواید یادگیری الکترونیکی
۱۱۵	نمونه‌هایی از دوره‌های الکترونیکی
۱۲۱	بازی‌های رایانه‌ای
۱۲۲	انواع بازی‌های رایانه‌ای و اثرات آن بر یادگیری
۱۲۴	مراحل طراحی بازی
۱۲۶	معرفی نرم‌افزار ساخت بازی: یونیتی
۱۲۶	زبان برنامه‌نویسی
۱۲۷	خروجیها
۱۲۸	معرفی نرم‌افزار ساخت بازی (گیم‌میکر)
۱۲۹	ویژگی‌های Game Maker
۱۳۰	منوهای اصلی
۱۳۰	نحوهٔ ساختن یک رویداد
۱۳۲	شبکه‌های اجتماعی
۱۳۳	کاربردهای ادمودو
۱۳۴	کار با ادمودو
۱۴۰	جنبهٔ اجتماعی ادمودو

۱۴۳	فصل پنجم: سنجش و ارزشیابی
۱۴۳	مقدمه
۱۴۳	اندازه‌گیری
۱۴۴	سنجش
۱۴۵	آزمون
۱۴۶	ارزشیابی
۱۴۸	سنجش، آموزش و یادگیری
۱۵۱	شاخص‌های آزمون
۱۵۲	روای
۱۵۷	روش تعین روایی سازه
۱۶۰	پایایی
۱۶۹	تحلیل ازبون
۱۷۰	فرایند تحلیل آزمون
۱۷۰	ضریب دشواری یا سهولت
۱۷۱	محاسبه ضریب دشواری
۱۷۲	آزمون هنجاری و ملاکی
۱۷۳	تفسیر ضریب دشواری
۱۷۵	ضریب تمیز (افتراق)
۱۷۷	فهرست منابع و مآخذ
۱۷۷	الف) منابع فارسی
۱۸۱	ب) منابع لاتین

مقدمه

صاحب نظران بر این باورند که آموزش و پرورش مهم ترین عاملی است که بر جامعه تأثیر می گذارد، آن را هدایت می کند و در عین حال از تغییر و تحولات جهانی متأثر می شود. بر این اساس، ضروری است که برنامه های آموزش و پرورش به موازات این تحولات و با توجه به الزامات جامعه سازندگی شوند. بنابراین لازم است از رهگذر ایجاد تحول و تعالی در برنامه های درسی، تسلسل تحت تربیت توانمند شود. یکی از عمده ترین وظایف نظام های آموزشی، تجهیز دانش آموزان به دانش روز با استفاده از روش های مناسب و مؤثر تدریس است. بنابراین تدریس یکی از عناصر اصلی فرآیند آموزش و پرورش است که در کارایی نظام آموزشی، نقشی مؤثر ایفا می کند. با این حال تدریس در بیشتر مدارس به معنای انتقال معلومات از ذهن معلم به شاگرد است. در این حالت به تدریج ذهن دانش آموز از مطالبی انباشته می شود که با فکر نیاز او متناسب نیست و باعث می شود آنچه را آموخته است طوطی وار تکرار کند. در دهه های اخیر، برای استفاده از راهبردها و روش های تدریس، نگوهای تدریس تکامل یافته است تا به شاگردان کمک کند به عنوان افراد رشد یافته، بر توانایی تفکر روشن و اندیشمندانه خود بیفزایند و مهارت ها و تعهدات اجتماعی خود را توسعه دهند.

می توان گفت که آموزش و پرورش یکی از نهادهای اصلی جامعه است که وظیفه تعلیم و تربیت و ساختن انسان فرهیخته و مؤثر را در جامعه به عهده دارد. برای پرورش افراد مطلوب، به یک نظام آموزشی کارآمد

نیاز است که اجزاء و عناصر آن، اعم از مواد درسی، دانش‌آموز، معلم، وسایل آموزشی، فضا و غیره با یکدیگر ارتباط متقابل داشته‌باشند تا اهداف مورد انتظار تحقق یابد. از طرف دیگر، تدریس و آموزش از نظر ماهیت، یک نظام ارتباطی متقابل هستند و مدرسه به‌عنوان یک گروه پویا، درصدد آماده‌کردن افراد برای ورود به جامعه در سطح بسیار گسترده‌تر است. مفهوم اثربخشی تدریس؛ یعنی اینکه تعیین کنیم آموزش‌های انجام‌شده تا چه حد به ایجاد مهارت‌های مورد نیاز سازمان به صورت عملی و کاربردی منجر شده‌است. ارزیابی از اثربخشی آموزش به معنای تعیین میزان تحقق اهداف آموزشی؛ تعیین نتایج قابل‌مشاهده از دانش‌آموزان در اثر آموزش‌های داده‌شده؛ تعیین میزان انطباق رفتار دانش‌آموزان با انتظارات آموزش و پرورش و همچنین تعیین میزان توانایی‌های ایجادشده در اثر تدریس برای دستیابی به اهداف مورد نظر است.

الگوهای تدریس درواقع، الگوهای یادگیری‌اند و معلمان درحالی‌که به دانش‌آموزان خود اطلاعات می‌دهند، نحوه دگدی درست را نیز به آن‌ها می‌آموزند. نحوه تدریس، بر روی توانایی دانش‌آموزان اثربخشی بسیاری دارد (تورانی و همکاران، ۱۳۸۷: ۱۹). اولین دیدگاهی که طی دهه ۱۹۵۰ راجع به اثربخشی ارائه گردید، احتمالاً بسیار ساده بود. در این دیدگاه اثربخشی به‌عنوان میزان یا حدی که یک سازمان اهدافش را محقق می‌سازد تعریف شده‌بود؛ اما با گسترش علم مدیریت و سازمان، محدودیت این تعریف روشن‌تر گردید. اگر ما هدفی را که بیشتر محققان سازمانی بر آن اتفاق نظر دارند و شرط ضروری برای موفقیت یک سازمان

محسوب می‌شود مد نظر قرار دهیم، آن وقت نقطه نظرات روشن‌تر می‌گردد؛ آن هدف، بقاست. اگر سازمان به انجام فعالیت‌هایی مشغول است، به علت آن است که حیاتش را تداوم بخشد. بقا، ارزیابی از تکامل حیات و یا پدیده مرگ است. سازمان‌ها شبیه انسان‌ها نمی‌میرند. درواقع، بیشتر سازمان‌ها نمی‌میرند، بلکه تجدید ساختار می‌شوند. گاهی به ادغام با دیگر سازمان‌ها روی می‌آورند یا کلاً به حوزه فعالیت جدیدی وارد می‌شوند و یا قالب سازمان دیگری شکل می‌گیرند و این خود تشخیص معالیه بقا را دشوار می‌سازد. به‌علاوه، ساده‌لوحانه است چنین فرض کنیم سازمان‌هایی که اثربخش نیستند، به دنبال بقا نیستند؛ یا فرض نمائیم سازمان‌هایی که اثربخش هستند عمداً در پی بقا نیستند. تعداد معدودی از تحقیقات صورت گرفته پیرامون اثربخشی، از معیارهای چندگانه استفاده کرده‌اند و خود معیاره نیز در مقیاس‌های عمومی نظیر کیفیت، روحیه و معیارهای تخصصی نظیر نرخ‌های حوادث و میزان غیبت در کار تشکیل شده‌اند و این امر باعث گردید که اثربخشی برای افراد مختلف، معانی مختلفی پیدا کند.

روش‌های تدریس اثربخش به سبب برخورداری از رایایی همچون انفرادی کردن آموزش، توجه به علایق فردی، رشد تفکر انتقادی و قدرت استدلال، در حال حاضر رایج‌ترین روش‌ها در نظام آموزش پرورش و آموزش عالی هستند، اما باید توجه داشت که همیشه نگرانی‌های قابل توجهی در مورد روش‌های تدریس، مبانی روان‌شناسی یادگیری و کاربردهای آن در آموزش و پرورش و شاخص‌های سنجش و اندازه‌گیری وجود دارد. بنابراین لازم است تا استادان با اصول و انواع روش‌های

تدریس، نظریات یادگیری و کاربردهای آن در تدریس، شاخص‌های سنجش و اندازه‌گیری آشنایی داشته باشند. کتاب حاضر با این هدف و به منظور کسب دانش عمومی و مهارت‌های اساسی درباره اصول و مبانی روش‌های تدریس با تأکید بر فناوری‌های نوین تنظیم شده‌است.

www.ketab.ir